

Вища рада правосуддя

вул. Студентська, 12-а, м. Київ, Україна,
04050

E-mail: assistant@hcj.gov.ua

Представник судді:

Адвокат *Прізвище Ім'я По батькові*

Свідоцтво про право на заняття
адвокатською діяльністю серія, №

*Адреса: *

*Номер телефону: +380 *

E-mail:

В інтересах:

Євгенова Микити Олександровича

судді Шевченківського районного суду
м. Києва

Дисциплінарна справа:

№231/2дп/25

Письмові заперечення на дисциплінарну скаргу

12.06.2025 адвокат *Прізвище Ім'я По батькові* в інтересах ГО “Чесць і Нечесць” (далі - скаржник) надіслав до Вищої ради правосуддя (далі - ВРП) дисциплінарну скаргу на дії судді Шевченківського районного суду м. Києва Євгенова Микити Олександровича.

На думку скаржника, в діях Євгенова М.О. наявні ознаки дисциплінарних проступків, передбачених п. 3 та п. 5 ч. 1 ст. 106 Закону України “Про судоустрій і статус суддів” (далі - ЗУ “Про судоустрій”).

Наголошуємо про відсутність будь-яких ознак дисциплінарного проступку в діях та поведінці Євгенова М.О., необґрунтованість доводів скаржника і безпідставність вимог дисциплінарної скарги.

Щодо епізоду 1. Відсутність ознак дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”:

Велика Палата Верховного Суду в постанові від 13.06.2024 в справі № 990SCGC/2/24 зазначила, що суддя може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності за п. 3 ч. 1 ст. 106 Закону лише за вчинення «етичного проступку», зокрема, під час виконання функцій судді зі здійснення правосуддя. У такому разі діяння судді повинні оцінюватися виключно через призму моральних та етичних принципів і якостей особи судді та не повинні пов'язуватися із застосуванням суддею норм матеріального та процесуального права під час ухвалення судових рішень. За відсутності обставин, які свідчать, що дії судді під час виконання функцій правосуддя порочать звання судді й підривають авторитет правосуддя, а становлять лише порушення (істотне порушення) норм процесуального права, такі дії судді не можуть кваліфікуватись за п. 3 ч. 1 ст. 106 Закону (п.п. 146-147).

1.1. Відсутній склад дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій” підставою дисциплінарної відповідальності є допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу.

Для встановлення наявності складу цього дисциплінарного проступку необхідно довести сукупність усіх його елементів. Нижче наведено аналіз кожного елемента складу.

А. Об'єкт: авторитет правосуддя та звання судді не постраждали.

Об'єктом дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 є авторитет правосуддя та звання судді. Для встановлення цього елемента необхідно довести, що дії судді фактично спричинили шкоду авторитету правосуддя або зганьбили звання судді.

У вказаній справі дії судді не завдали жодної шкоди авторитету правосуддя. Ухвала від 20.06.2024 визнана законною та обґрунтованою судом вищої інстанції, а помилкове посилення було оперативно вилучено через механізм виправлення описки, жодна зі сторін не оскаржила ухвалу про виправлення описки.

Б. Об'єктивна сторона: відсутня поведінка, що порочить звання судді.

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 08.09.2022 у справі № 11-279cap21 зазначила, що об'єктивну сторону дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 утворює не будь-яке формальне недотримання нормативних вимог, а лише така поведінка, що порочить звання судді і підриває авторитет правосуддя. Безумовно, такі ознаки мають дії, що демонструють відверте нехтування нормами моралі і права, неповагу до інших громадян і суспільства, недобросовісне використання власного соціального статусу, поведінка, що компрометує весь суддівський корпус, здатна поставити під сумнів незалежність, неупередженість, об'єктивність правосуддя та підірвати довіру до суду.

Частина 2 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій” прямо встановлює, що скасування або зміна судового рішення не має наслідком дисциплінарну відповідальність судді, крім випадків умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до обов'язків. У справі судді Євгенова М.О. рішення навіть не було скасовано — апеляційний суд визнав його законним та обґрунтованим. Тому, якщо навіть скасування рішення не є підставою для дисциплінарної відповідальності, то тим більше такою підставою не може бути наявність технічної помилки у рішенні, яке залишено в силі судом вищої інстанції.

У п.п. 57, 60 Висновку КРЕС № 3 (2002)¹ зазначено, що неприйнятною є можливість притягнення судді до відповідальності за здійснення своїх обов'язків, крім випадку умисного правопорушення при здійсненні судових функцій. Щоб виправдати

¹ Висновок КРЕС №3 (2002) щодо принципів та правил, які регулюють професійну поведінку суддів, зокрема, питання етики, несумісної поведінки та безсторонності, URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_3_2002.pdf

дисциплінарне провадження, порушення має бути серйозним та кричущим, тобто основою для розслідування не може бути просте недотримання професійних стандартів, викладених у правилах поведінки.

Дисциплінарна відповідальність суддів не може бути наслідком змісту їхніх рішень або вироків, наслідком прикладів суддівських помилок чи критики суддів (п. 25 Київських рекомендацій щодо незалежності судочинства у Східній Європі, на Південному Кавказі та у Центральній Азії 2010 року).

Дії судді Євгенова жодним чином не відповідають цьому стандарту. Йдеться лише про одноразову технічну помилку — перенесення непідтвердженого посилання з процесуального документа адвоката до тексту ухвали. Вона не свідчить про нехтування нормами права, неповагу до учасників процесу чи недобросовісне використання статусу. Навпаки, виявивши помилку, суддя оперативно її виправив, що свідчить про відповідальне ставлення до своїх обов'язків.

Відповідно до встановлених обставин, у письмових запереченнях сторони захисту містилося посилання на рішення ЄСПЛ «Croissant v. France» із зазначенням дати (13.05.2024) та конкретного параграфа (§ 68). Водночас у зазначеному процесуальному документі відсутнє гіперпосилання або інші реквізити, що дозволяли б безпосередньо перейти до відповідного рішення.

Під час підготовки ухвали від 20.06.2024 це посилання було відтворене в мотивувальній частині як елемент викладення аргументів сторони захисту. На той момент Євгенов М.О. не мав технічної можливості перевірити його у базі HUDOC через нестійкий доступ до Інтернету в нарадчій кімнаті, спричинений обстрілами та перебоями з електропостачанням.

За таких обставин це посилання слід розцінювати як технічну неточність, допущену в умовах обмеженого доступу до інформаційних ресурсів, що не свідчить про умисел чи грубу недбалість і не може бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді.

В. Суб'єктивна сторона: відсутні умисел та груба недбалість

Велика Палата Верховного Суду у пункті 5.18 постанови від 12 грудня 2024 року у справі № 990SCGC/18/24 визначила дисциплінарний проступок судді як винне, протиправне порушення професійних обов'язків або загальновизнаних морально-етичних вимог, що призвело чи могло призвести до негативних наслідків. Суб'єктивна сторона проступку, пов'язаного з порушенням правил суддівської етики, передбачає наявність умислу в поведінці судді, свідоме порушення ним установлених вимог.

У рішенні від 19.07.2021 № 1598/2дп/15-21 Друга Дисциплінарна палата ВРП зазначила, що прояви суддівського свавілля необхідно відрізняти від добросовісної суддівської помилки, тобто помилки без ознак умислу або грубої недбалості. Добросовісність вказує на те, що суддя діяв сумлінно — з належним ставленням до своїх обов'язків встановив фактичні обставини, які підлягають правовій оцінці, оцінив докази та тлумачив закон, але припустився помилки, яка не була настільки очевидною й однозначною.

У діях судді Євгенова М.О. відсутні будь-які ознаки умислу чи грубої недбалості. Як детально викладено вище, суддя не генерував посилення самостійно та не мав можливості його верифікувати.

Г. Відсутність наслідків: помилка не призвела до порушення прав людини та негативних наслідків.

Принциповим для правильного вирішення цієї справи є питання про наслідки допущеної помилки. Зауважимо, що жодних негативних наслідків не настало.

Права підозрюваної Задніпровської О.М. не порушені, суддя обрав більш м'який запобіжний захід (нічний домашній арешт замість тримання під вартою), і це рішення підтримано апеляційним судом. Права сторони обвинувачення реалізовані повною мірою, прокуратура скористалася правом на апеляційне оскарження, скарга розглянута по суті. Прокурор, будучи обізнаним про розгляд питання щодо виправлення описки, вирішив не брати участі у засіданні. Рішення по суті залишилося незмінним і підтверджено судом вищої інстанції.

Як зазначила Друга Дисциплінарна палата ВРП у рішенні від 05.06.2024 № 1724/2дп/15-24, помилки під час ухвалення судових рішень допускають судді всіх інстанцій і, на жаль, це є реаліями роботи судової системи, тому для висновку, що порушення суддею норм закону під час правозастосування є поведінкою, яка порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, мають бути серйозні підстави. Такими підставами могли би бути обставини, які свідчили б про умисність, системність дій судді, його обізнаність про їх неправомірність, наявність матеріальної чи іншої особистої зацікавленості судді в ухваленні судових рішень в інтересах певних осіб, інші обставини, які виключали б можливість вчинення порушення внаслідок помилки та вказували б на грубе свавілля.

Виправлення описки є законним механізмом усунення помилки. Суддя Євгенов М.О., виявивши наявність некоректного посилання, діяв відповідно до вимог процесуального законодавства та постановив 25.06.2024 ухвалу про виправлення описки. Сторони були належним чином повідомлені про судові засідання, проте жодна зі сторін не оскаржила ухвалу від 25.06.2024, що свідчить про визнання правомірності вжитих заходів.

Вжиття суддею оперативних заходів для усунення допущеної помилки свідчить не про недбалість, а навпаки — про належне ставлення до службових обов'язків та прагнення забезпечити коректність тексту судового рішення.

1.2. Окрема думка судді Антипенко не може бути покладена в основу дисциплінарного обвинувачення.

Суддя апеляційної інстанції Антипенко О.А. у своїй окремій думці підтримала рішення колегії про залишення ухвали в силі, тобто визнала рішення судді Євгенова М.О. по суті законним та обґрунтованим. Водночас вона не погодилася з тим, що колегія не звернулася до ВРП.

Проте, ця оцінка не може бути покладена в основу дисциплінарного обвинувачення з таких підстав. По-перше, окрема думка судді не є судовим рішенням і не має обов'язкової юридичної сили — вона відображає лише індивідуальну позицію одного члена колегії. По-друге, висновок судді Антипенко О.А. базується на оцінці форми (наявність некоректного посилання), а не на аналізі законності результату рішення.

По-третє, колегія апеляційного суду в цілому не підтримала позицію судді Антипенко О.А. і не звернулася до ВРП, що свідчить про те, що більшість суддів не вбачали підстав для дисциплінарного реагування.

1.3. Дисциплінарна скарга у цій частині стосується помилки у судовому рішенні та не відповідає критеріям вагомості.

Стаття 4 Кодексу суддівської етики встановлює, що порушення правил етичної поведінки, передбачених цим Кодексом, не можуть самі по собі застосовуватися як підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до пункту 32 Висновку КРЄС № 27 (2024)², важливо уникати будь-яких зловживань дисциплінарним провадженням. Ініціювання дисциплінарного провадження повинно ґрунтуватися на вагомих правових підставах. Безпідставні скарги або скарги, які стосуються виключно рішення або поведінки судді під час розгляду справи (тобто щодо помилок у судовому рішенні, процесуальному, матеріальному праві), повинні відхилятися як неприйнятні та розглядатися в найкоротші строки.

Відповідно до пунктів 29, 30 Висновку КРЄС № 27 (2024), необхідно встановити пороговий критерій для розмежування неправомірної поведінки, яка потенційно виправдовує накладення дисциплінарних санкцій, від інших форм неналежної поведінки. Етичний кодекс не повинен використовуватися як інструмент дисциплінарного впливу на суддів.

Аналіз дисциплінарної скарги адвоката ГО «Чесť і Нечесť» у частині першого епізоду свідчить, що вона фактично зводиться до критики допущеної суддею технічної помилки у тексті судового рішення. Ця помилка не вплинула на зміст та обґрунтованість рішення; була оперативно виправлена суддею; не призвела до порушення прав учасників процесу; рішення залишено в силі апеляційним судом.

1.4. Притягнення до відповідальності матиме неприпустимий «охолоджуючий ефект» на суддівську незалежність.

Відповідно до пункту 42 Висновку КРЄС № 27 (2024), у всіх випадках при оцінці адекватності санкції необхідно враховувати потенційний «охолоджуючий ефект», який певна санкція може мати на окремого суддю та на інших суддів.

Якщо кожен помилку в цитуванні практики ЄСПЛ кваліфікувати як дисциплінарний проступок, це створить прецедент, здатний паралізувати роботу суддів та суттєво обмежити їхню готовність посилатися на практику ЄСПЛ у судових рішеннях. Судді, побоюючись дисциплінарних наслідків за можливу неточність у посиланнях, можуть взагалі відмовитися від цитування міжнародної практики, що суперечитиме зобов'язанням України за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод та негативно позначиться на якості правосуддя.

Таким чином, відсутні будь-які підстави для притягнення Євгенова М.О. до дисциплінарної відповідальності за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій” у зв’язку з відсутністю складу дисциплінарного проступку.

² Висновок КРЄС №27 (2024) про дисциплінарну відповідальність суддів, URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/kryes_27_ukr_mova.pdf

Щодо епізоду 2

2.1) Відсутність ознак дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”:

На думку скаржника, стаття з видання «UAI» від 18.03.2025 та ідентифікація журналістами Євгенова М.О. як суддю, який звертається із запитом до ШІ під час ухвалення вироку, а також подальше підтвердження в соціальній мережі Facebook Євгеновим М.О. використання ним ШІ, свідчить про наявність ознак в діях судді дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”, а саме допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя.

Проте, вважаємо, такі аргументи безпідставними та необґрунтованими з огляду на таке.

2.1.1. Відсутність доказів про вчинення суддею проступку

18.03.2025 видання «UAI» опублікувало статтю про деякі діалоги українських користувачів з JUNE (сервіс генеративного ШІ), які були проіндексовані пошуковою системою Google та стали публічно доступними. Автори статті зазначили, що доступність діалогів з JUNE у пошуковій видачі Google стала можливою внаслідок активації користувачами опції «Make it discoverable», що створило публічні посилання на відповідні розмови.

19.03.2025 ГО «Чесць і Нечесць» у Facebook заявила, що один із таких діалогів нібито стосується Євгенова М.О., де він просить ШІ підказати аргументи для мотивації рішення та «дотиснути» колег у нарадчій кімнаті.

Ідентифікацію Євгенова М.О. пояснили наступним чином: *“Хоча у діалогах немає номерів матеріалів справи чи персональних даних, але нам знадобилося небагато часу, щоб зрозуміти, про кого йдеться. Адже згадується передача «спеціалізованих авіаційних компонентів» у так звану «ДНР». В Україні є лише одне підприємство, яке виготовляє такі компоненти. І воно належало Олександрові Коваленку”*. Тобто, ідентифікували Євгенова М.О. виключно за збігом обставин справи Коваленка, в якій головуючим суддею був саме Євгенов М.О. Натомість, будь-яких доказів причетності Євгенова М.О. до цих обставин або вказівок на його особу дисциплінарна скарга не містить.

Фактично, твердження скаржника ґрунтуються виключно на припущеннях, зроблених на підставі публікацій у мережі Інтернет та суб’єктивної інтерпретації окремих обставин справи, керуючись логікою зіставлення тематики діалогу («авіаційні компоненти», «ДНР») із публічною інформацією справи Коваленка та особою головуючого судді.

Сама по собі логіка ідентифікації за «збігом обставин» є хибною з кількох причин.

По-перше, скаржник не підтвердив твердження про унікальність підприємства Коваленка як єдиного виробника відповідних авіаційних компонентів в Україні. Кримінальні провадження, пов’язані з постачанням технічних компонентів на тимчасово окуповані території або до РФ, розглядалися та розглядаються у різних судах України, і скаржник не провів жодного аналізу судового реєстру, який би підтвердив унікальність саме цієї справи у вказаному контексті. Крім того, ряд судових справ можуть розглядатись у закритому судовому засіданні та бути недоступними в реєстрах.

По-друге, навіть якщо припустити, що діалог стосується справи Коваленка, це не доводить, що його автором є саме головуючий суддя Євгенов М.О., оскільки справу розглядала колегія з трьох суддів. Ідентифікація виключно головуючого судді за відсутності прямих доказів є довільною та неприйнятною як підстава для дисциплінарної скарги.

По-третє, технічна природа сервісу JUNE не виключає можливості моделювання або фабрикації діалогу третьою особою з метою дискредитації судді Євгенова М.О. Публічність справи Коваленка через відкритий розгляд і медіа надавала достатньо інформації для створення правдоподібного діалогу від імені «судді у цій справі».

Таким чином, твердження про причетність Євгенова М.О. до оприлюдненого діалогу з сервісом JUNE ґрунтуються виключно на припущеннях та непрямих збігах обставин, не підтверджені жодними доказами і тому не можуть вважатися належною підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

2.1.2. Право судді на свободу вираження поглядів

Відповідно до ст. 21 Кодексу суддівської етики участь судді у соціальних мережах, інтернет-форумах та застосування ним інших форм спілкування в мережі "Інтернет" є допустимою. Суддя може розміщувати, коментувати лише ту інформацію, використання якої не завдає шкоди авторитету судді та судової влади.

Пунктом 4.6 Бангалорських принципів передбачено, що судді, як і будь-якому громадянину гарантується право вільного вираження думок, віросповідання, участі в зібраннях та асоціаціях, однак у процесі реалізації таких прав суддя завжди турбується про підтримку високого статусу посади судді і не допускає дій, що не сумісні з неупередженістю і незалежністю судових органів.

Відповідно до пунктів 27–29 Рекомендацій щодо незалежності судочинства та підзвітності суддів (Варшавські рекомендації, 2023 рік)³ свобода вираження поглядів є міжнародно гарантованим правом суддів як фізичних осіб. У суддів має бути можливість користуватися цією свободою для участі в публічному обговоренні питань, що впливають на верховенство права та дотримання прав людини, це зокрема, але не виключно, стосується обговорення законодавства, політик, що можуть впливати на суддівське самоврядування, та тем, які порушують фундаментальні питання в демократичному суспільстві.

Відповідно до п. 26 Висновку КРЕС № 27 (2024)⁴ судді мають право на свободу вираження поглядів відповідно до статті 10 Конвенції, як зазначено у Висновку № 25 (2022) КРЕС. Законне здійснення суддями своїх прав, передбачених статтею 10 Конвенції, не повинно призводити до дисциплінарної відповідальності.

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 08.07.2020 у справі № 9901/251/19 зазначено, що встановлення того, чи мало місце порушення суддею етичних правил і чи завдало воно шкоди авторитету судді або авторитету правосуддя через публікації в соціальних мережах або з використанням інших засобів спілкування в мережі Інтернет,

³ Рекомендації щодо незалежності судочинства та підзвітності суддів (Варшавські рекомендації, 2023 рік), URL: <https://odhr.osce.org/sites/default/files/f/documents/0/2/587376.pdf>

⁴ Висновок КРЕС № 27 (2024) про дисциплінарну відповідальність суддів, URL: https://hcr.gov.ua/sites/default/files/field/kryes_27_ukr_mova.pdf

є оціночним і має враховувати конкретні обставини ситуації та суспільний контекст. [...] свобода висловлювань судді у соціальних мережах, інтернет-форумах та застосування ним інших форм спілкування в мережі Інтернет підлягає етичним обмеженням. Соціальні мережі мають певні внутрішні правила та культуру спілкування між учасниками [...] Але, в кожному конкретному випадку, якщо постає питання щодо сумніву у відповідності кандидата критерію доброчесності чи професійної етики, необхідно почути думку судді про його ставлення та намір (мету) поширення сумнівного допису.

Отже, коментарі Євгенова М.О. під дописом ГО «Честь і Нечессть» у Facebook стосуються суспільно важливої теми використання ШІ в правосудді. Вони не порушують обмежень щодо публічного обговорення справ, які перебувають у провадженні судді, мотивів судових рішень чи іншої суддівської таємниці, а лише висвітлюють проблему використання ШІ в умовах розвитку технологій.

Так, суддя підтвердив, що він використовує ШІ. Проте, таке використання не є забороненим, ба більше, застосування ШІ суддями є допустимим (ст. 16 Кодексу суддівської етики, Політика суду про використання інструментів ШІ), та може використовуватись як асистент під час правничих досліджень, аналізу й упорядкування матеріалів, здійснення перекладів, аналізу та уніфікації судової практики, задля оформлення проєктів судових документів, для аналізу різного роду даних, розпізнавання типових підходів тощо (Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту для правників, 2025 рік⁵).

Крім того, Євгенов М.О. наголосив, що рішення ухвалює самостійно, що відповідає дотриманню принципу фахового людського контролю (human-in-the-loop), адже фінальне рішення завжди залишатися за суддею, але використання ШІ підвищує ефективність роботи судді, а також зменшує ризик технічних помилок, хоча й вимагає уважної перевірки отриманих результатів роботи ШІ (Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту для правників).

2.1.3. Нормативно правове обґрунтування відсутності складу дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”:

Пунктом 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій” встановлена дисциплінарна відповідальність за допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу.

Відповідно до п. 27 Висновку КРЕС №27 (2024) про дисциплінарну відповідальність суддів у кожній державі-члені закон повинен чітко і, наскільки це можливо, в конкретних термінах, визначати підстави, на яких може бути порушено дисциплінарне провадження проти суддів. Необхідно виключити можливість запровадження спеціальних підстав, які мають зворотну силу. Нечіткі положення (такі як “порушення

⁵ Рекомендації з відповідального використання штучного інтелекту для правників (схвалені Міністерством цифрової трансформації та Міністерством юстиції України, липень 2025 року), URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/2/72/fcf6c498e0a9f57e7a8521ff9833372d.pdf>

присяги” або “неетична поведінка”) піддаються надмірно широкому тлумаченню та зловживанням, що може бути небезпечним для незалежності суддів⁶.

Європейська асоціація суддів у пункті 2 Резолюції стосовно ситуації в Україні в сфері дисциплінарної відповідальності суддів (Тронхейм, 27.09.2007) наголошує, відповідна дисциплінарна справа щодо судді може бути відкрита тільки у випадках, коли мала місце не гідна звання судді поведінка і її наслідки є такими серйозними і жахливими, що потребують накладання дисциплінарних стягнень.

Об’єктивна сторона дисциплінарного проступку передбачає наявність умислу в діях судді, свідомого порушення ним встановлених законом вимог та настання / можливість настання негативних наслідків. Кваліфікація діяння - це точна правова оцінка конкретного діяння, яка полягає у встановленні точної відповідності між ознаками вчиненого діяння та ознаками, визначеними законом (п. 81, 82 постанови Великої Палати Верховного Суду від 12 вересня 2024 року у справі № 990SCGC/12/24).

Водночас, суддя Євгенов М.О. не звертався до ШІ під час ухвалення рішення у справі №761/27027/23 за обвинуваченням Коваленка О., а докази іншого відсутні з огляду на фактичні обставини, відтак відсутня і об’єктивна сторона дисциплінарного проступку за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”.

Публічні коментарі Євгенова М.О. в соціальній мережі Facebook є лише особистою думкою судді у межах гарантованого суддям права на свободу вираження поглядів щодо поширеною проблеми використання ШІ в системі правосуддя, що є допустимим та може використовуватись як допоміжний інструмент. За таких обставин, відсутні будь-які підстави для притягнення Євгенова М.О. до дисциплінарної відповідальності за п. 3 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій” у зв’язку з відсутністю складу дисциплінарного проступку.

2.2.) Відсутність ознак дисциплінарного проступку за п. 5 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”:

На думку скажника, суддя Євгенов М.О. нібито порушив таємницю ухвалення судового рішення, оскільки у пошуковій видачі Google запити до JUNE стали публічно доступними, в тому числі і нібито ідентифіковані журналістами діалоги головуєчого судді щодо винесення вироку у справі № 761/27027/23 за обвинуваченням Коваленка О.

Важливо враховувати, що розголошення суддею таємниці нарадчої кімнати може відбуватися переважно через активні дії судді, внаслідок яких у певній формі інформація, що перебуває під охороною закону, стає відомою широкому загалу. Для кваліфікації дій судді за пунктом 5 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій” необхідно встановити сукупність таких обставин: (1) мав місце факт розголошення таємниці, що охороняється законом; (2) охоронювана законом таємниця стала відома стороннім особам внаслідок дій судді; (3) інформація раніше не була розповсюджена іншим способом. (Узагальнення практики розгляду ВРП та її дисциплінарними органами дисциплінарних справ щодо суддів, 2023 рік)⁷.

⁶ Висновок Консультативної Ради Європейських суддів (КРЕС) №27 (2024) про дисциплінарну відповідальність суддів, URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/krves_27_ukr_mova.pdf

⁷ Узагальнення практики розгляду ВРП та її дисциплінарними органами дисциплінарних справ щодо суддів (за матеріалами справ 2017-2021 років, 2023 рік), URL: <https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/1012-3web.pdf>

Проте, як зазначено вище, Євгенов М.О. не консультувався із ШІ щодо ухвалення рішень у будь-якій справі. Висновок про його ідентифікацію як головуючого судді у справі Коваленка О.І. є необґрунтованим і базується лише на припущеннях. У статті видання “UAI” зазначено, що діалоги могли стати публічними через активацію користувачами функції “Make it discoverable”, тоді як ГО “Чесць і Нечесць” самостійно припустила, що окремі запити стосуються справи Коваленка, а їх автором є Євгенов М.О. Водночас відсутні будь-які технічні дані (IP-адреса, пристрій, логіни, нікнейми чи електронна пошта користувача JUNE), які дозволяли б ідентифікувати особу.

Так, як вже було зазначено, технічна природа сервісу JUNE не виключає можливості того, що діалог був змодельований або сфабрикований третьою особою з метою дискредитації судді Євгенова М.О., а звернення з безпідставною дисциплінарною скаргою лише підтверджує такий тиск відносно Євгенова М.О.

За таких обставин, в діях та поведінці Євгенова М.О. відсутній склад дисциплінарного проступку, передбачено п. 5 ч. 1 ст. 106 ЗУ “Про судоустрій”, адже жодних дій, спрямованих на розголошення таємниці, він не вчиняв.

Підстави для відмови у притягненні до дисциплінарної відповідальності:

Відповідно до характеристики судді Євгенова М.О., наданої від голови Шевченківського районного суду м. Києва, показники ефективності судді Євгенова М.О. є одними з найкращих у суді, що свідчить про якісну роботу на посаді судді. Більше того, за понад 15 років перебування на посаді його жодного разу не притягували до дисциплінарної чи іншої відповідальності, а сам Євгенов М.О. ніколи не допускав порушень прав учасників процесу, сумлінно виконував покладені на нього обов’язки та дотримувався високих стандартів професійної етики і поведінки судді.

За таких обставин, не встановлено жодних фактів, які б свідчили про порушення суддею Євгеновим М.О. вимог законодавства про судоустрій і статус суддів або стандартів поведінки, що забезпечують довіру суспільства до судової влади, а наведені у дисциплінарній скарзі доводи є суб’єктивними, припущеннями та не знаходять свого підтвердження в дійсності.

Окремо звертаємо увагу, на невиконання адвокатом *Прізвище Ім’я По батькові* вимог ч. 1 ст. 107 ЗУ “Про судоустрій” щодо обов’язку адвоката перевірити факти, що можуть тягнути за собою дисциплінарну відповідальність судді, до подання відповідної дисциплінарної скарги. Зазначене також свідчить про зловживання правом на звернення зі скаргою до ВРП.

Відповідно до ч. 16 ст. 49 Закону України “Про Вищу раду правосуддя” підстава для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності вважається встановленою за результатами розгляду дисциплінарної справи, якщо докази, надані та отримані в межах дисциплінарного провадження, є чіткими та переконливими для підтвердження існування такої підстави. Чіткими та переконливими є докази, які з точки зору звичайної розсудливої людини у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин, що є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Згідно з ч. 6 ст. 107 ЗУ “Про судоустрій” дисциплінарну справу щодо судді не може бути порушено за скаргою, що не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку.

Таким чином, керуючись статтями 106, 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», -

ПРОШУ:

Відмовити у притягненні судді Шевченківського районного суду м. Києва Євгена Микиту Олександровича до дисциплінарної відповідальності.

Представник судді

/підписано КЕП/

Ім'я ПРИЗВИЩЕ

09.12.2025